

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Eadem sententia optima ratione ostenditur. c. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

Deus, ut supponatur pro persona filij: non dixit S. Thom. (inquit Canariensis) pro persona Patris, quia non contendeat excludere nomen, *Deus*, a suppositione pro illa, sed pro sola persona filij. Hoc autem sibi suadet Canariensis, quia negare non possumus duas illas propositiones contradictorias esse, ut fatetur S. Thom. & alij supra allegati: sed in affirmante nomen *Deus*, supponitur pro persona Patris: ergo etiam in negante, quia sunt de eodem subiecto.

Hæc tamen ratio, & doctrina Canariensis mihi non satis probatur: nam licet terminus communis in affirmante, & vera propositione determinari posset, ut pro aliquo singulari supponeretur: ut si diceremus, *aliquis homo currit*, subiectum, homo, determinari posset pro Petro currente: tamen in propositione negante, ut, *homo non currit*, fieri nequit, ut pro eodem singulari, pro quo in affirmante supponebatur, determinetur: qui enim dicit, homo non currit, non determinat eum, qui currit; sed vage hunc, aut alium; ergo similiter quamvis terminus, *Deus*, quodammodo communis personis in affirmante determinaretur pro Patre generante, addito illo prædicato: fieri tamen non potest ut in negante pro eodem determinetur, sed ex se indiscriminatim ponatur pro Patre, vel alia persona. Et sane hanc interpretationem, quam adhibet Canariensis, textui S. Thom. non esse secundum illius mentem, inferius apparebit.

CAPUT IV.

Ad eam sententiam optima ratione ostenditur.

Ceterum, ut ostendamus tam veritatem illius propositionis, *Deus generat*, quam falsitatem illius, *Deus non generat*, prius videndum est, pro quo supponatur nomen, *Deus*, in utraque propositione, & ad id definitio suppositionis præmittenda. Est autem suppositio, ut Petrus Hispanus in summulis tradit acceptio termini pro aliquo, de quo vera est propositio. Alij Logici sic definiunt, supponi terminum in propositione pro re aliqua nihil aliud est, quam terminum poni in propositione, & rem, quam significat, esse, sicut propositionis copula denotat. Nam si terminus ponatur pro re, quæ non est, dicunt vere non supponi: quare multi Logici putant in hac propositione, *homo disputat*, disputante Petro subiectum, *homo*, supponi pro Petro, ratione cuius vera est enuntiatio. Et hoc pacto docent latius patere significationem nominis, quam suppositio: quia significatio omnia comprehendit, quæ ipsa voce iuxta suam impositionem denotari consueverunt: at suppositio est determinata significatio pro ea re duntaxat, ratione cuius enuntiatio est vera.

Verum cum hæc sit natura vocum, ut conceptibus & rebus substituantur, existimo nihil aliud esse suppositionem nominis, quam subrogationem illius loco rei: hæc autem idem est, quod significatio, ut enim præsentem rem faciamus audienti, quam mente concipimus, vocem supponimus. Quare mea quidem sententia, ita late patet significatio nominis, imo idem omnino est, atque suppositio. Quo fit, ut in prædicta propositione, *homo disputat*, solo Petro disputante, non pro Petro, sed pro conceptu hominis vage & indefinite supponatur. Nam quamvis in solo Petro vera sit pro-

positio, ipsa tamen vox æque ipsum, atque alium significat, & de hoc homine vel illo indiscriminatim id enunciat, cum tamen ad illius veritatem propositionis sufficiat Petrum disputare.

Ex hac notatione facile colligitur, pro quo nomen, *Deus*, in utraque illa propositione supponatur: pro eo namque supponitur, quod significat: cumque nomen, *Deus*, ex se sign. f. c. concretum individuum deitatis, sicut explicatum est dispositione præcedenti, illudque sit ipsa divina natura directe significata cum connotatione personæ indistincte & uniuersim fit, ut in illis duabus propositionibus nomen, *Deus*, supponatur pro illo individuo directe, connotando personam consue. Quare de illo affirmare generationem, erit verum: negare autem, erit falsum; & in hac affirmatione & negatione vere erit contradictio. Hoc pacto non est necesse asserere nomen, *Deus*, in affirmante propositione supponi pro persona Patris, sed pro concreto, connotata aliqua persona vage: tamen ratione vnius determinate, scilicet Patris, vera reddatur propositio. Quare autem negans sit falsa, nomine illo, *Deus*, supposito pro concreto illo, paulo post dicemus.

Hæc nostra sententia est, Scoti in 1. dist. 7. qu. 1. S. Scot. 13. quia autem: ubi asserit, nomen, *Deus*, in affirmante propositione supponi pro individuo illo concreto deitatis. Concordat enim Caiet. in art. seq. circa solutionem 3. cum ait, posse supponi nomen, *Deus*, hoc modo in affirmante propositione; tamen si etiam dicat posse supponi pro persona Patris: sed hoc posteriori modo absque dubio non accipit Caiet. suppositionem pro tota significatione nominis absolute, sed pro ea parte solum, qua vera redditur propositio, quod non negamus; nec dissentit S. Tho. locis allegatis: nam in hoc art. in solutione 3. ideo asserit, hanc propositionem esse falsam, *Deus non generat*, quia negatione illa remouet generationem à divina natura in quacunque persona: quod alia ratione verum non est, nisi quia *Deus* concrete, connotat personas vage, & directe significat naturam. Quare qui Deo negat generationem, divinæ naturæ, in quavis persona eam negat. Neque obstat quod ait de eodem nomine, *Deus*, in corpore articuli, in affirmante propositione supponi pro Patre, accipit enim suppositionem hoc loco non pro tota nominis significatione, sed pro ea parte, qua redditur vera propositio. Si vero de significatione esset sermo, non negaret sanctus Doctor, idem significare hoc nomen in affirmante, quod in negante propositione, naturam videlicet diuinam concrete connotando personas indefinite. Cum enim concedat eas esse contradictorias propositiones, fateatur necesse est, in utraq; nomen, *Deus*, id significare: alioquin non esset de eodem affirmatio & negatio; quæ nec illarum propositiones contradictorias vim habere possent. Idem existimo de Bonau. & aliis allegatis in 1. cap. cum asserunt, in propositione, ubi prædicatur terminus notionalis, nomen, *Deus*, supponi pro persona. Cum quibus sentit author commentarij in lib. Boethij de Trinitate. apud Bedam in 8. to. columna 1115. loquitur enim de suppositione nominis pro ea parte duntaxat, qua redditur vera propositio, cum tamen propositio latius pateat.

Iam vero duplici ratione probatur, quarum altera est, aut nomen *Deus*, ex hac sua impositione significat naturam in supposito, directe quidem natu-

Coment.
Boethij. de
Trinitate.

naturam, indirecte verò connotato supposito; & ita in utraque supponitur pro indiuiduo concreto deitatis: est enim hoc indiuiduum natura in supposito, quod nos concedimus: aut significat idem, quod *habens deitatem*, ut ita directe denotet personam confuse & indefinite, non hunc vel illam determinate: & hoc esse non potest, primum quia perinde esset dicere, *deus genuit Deum*, atque dicere, *habens deitatem genuit habentem deitatem*: quare sicut liceret dicere, *habens deitatem genuit alium habentem deitatem*, liceret etiam dicere, *deus genuit alium Deum*, quod est absurdum.

15. Tum etiam illa propositio, *Deus non generat*, esset vera, ut Durandus & Nominales concedunt: quia redderet hunc sensum, *habens deitatem non generat*, quæ cum sit indefinita, sicut hæc, *aliquid habens deitatem non generat*: & hæc sit vera, erit quoque ipsa vera. Demum illæ non essent contradictoriae, *Deus generat*, *Deus non generat*, sed affirmanti hæc debere assignari contradictoria, *Nullus Deus generat*, veluti si diceremus, *nullus habens deitatem generat*, quod est absurdum. Nam, ut ait Caietan. termino, *Deus*, addere particulam, *nullus*, blasphemum est.

Aut supponitur nomen, *Deus*, pro persona patris ex parte subiecti, cum dicimus, *Deus generat Deum*, ratione illius prædicati generat, quia solus Pater est, qui generat: & eadem ratione, *deus*, ex parte prædicati supponi debet pro filio, quia solus est, qui gignitur. Cum ergo filius sit alius à Patre, dicere etiam possemus *Deus genuit alium Deum*. Adde quod prædicatum in propositione non potest determinare nomen, quod est ex parte subiecti, ut supponatur pro eo tantum, de quo vera est enuntiatio, ut proxime dicebamus: nam si Petro solo disputante quis dicat, *homo disputat*, non supponitur vox, *homo*, pro solo Petro. Cum igitur non solum non possumus dicere, *Deus genuit alium Deum*, sed etiã dicere debeamus, *Deus genuit eundem Deum*, sit, ut nomen, *Deus*, tam ex parte subiecti, quam ex parte prædicati pro concreto deitatis in affirmante propositione supponatur.

16. Altera ratio est huiusmodi, propositio illa, *Deus non generat*, non potest esse vera, quia idem est, ac si dicas, *Deus intra se non habet filium*, quod est absurdum: ergo nomen *Deus*, in ea propositione negante non potest supponi pro habente deitatem: nec enim esset vera, ut paulo ante dicebamus; nec naturæ diuinæ generatio, nec Deo filius omnino negaretur, sed aliqui habenti deitatem, hoc est, alicui personæ: nec potest supponi pro Patre, ut manifestum est, & omnes concedunt: nec pro Filio & Spiritu sancto, ut docet S. Thom. in hac arte. ad 3. & supra contra Canariensem ostendimus: ergo supponitur pro indiuiduo concreto deitatis, cui negare generationem perinde est, ac diuinæ naturæ in quavis persona illam denegare, ut statim patebit: ergo si in propositione negante supponitur pro hoc indiuiduo, superest, ut in affirmante quoque supponatur: sunt enim veræ contradictoriae, atque adeo debent esse de eodem subiecto: frustra igitur diceremus in negante pro indiuiduo deitatis, & in affirmante pro Patre supponi.

Diluantur quædam oppositiones contra hanc suppositionem nominis Deus.

Doctrina præcedens, & confirmationes illius magis percipiuntur si fuerint solutiones quædam obiectionum, quæ contra fieri solent, obiectæque argumenta Durandi, & Nominalium secundum do cap. adducta diluantur. Prima est, si vera est hæc propositio, *Deus generat*, quia aliqua persona generat ex iis, quas confuse nomen hoc concretum connotat: eadem ratione vera erit illa, *Deus non generat*, ex eo quod aliqua persona ex connotatis non generat. Siquidem ad veritatem propositionis particularis tam negatis, quam affirmatis, satis est una singularis vera, ut ita sensus sit, *Deus in aliqua persona non generat*, sicut sensus affirmantis est, *Deus in aliqua persona generat*.

Respondeo directum significatum nominis *Deus*, non est personas, sed naturam: personam autem ab eo indirecte, & indistincte connotat præcedenti cap. dicebamus. Quocirca nomen hoc ratione directi significati singularissimum est: ratione vero connotati quandam habet communitatem: cumque signum vniuersale, & particulare, ut *omnis*, *nullus*, *aliquis*, afficiat directum significatum nominis; sit, ut huic termino *Deus*, aliquid signum ex his non possit adungi, hæc enim solum afficere possunt voces communes ratione directi significati; eo quod, cum adduntur nomini, modificantur directum significatum illius sicut de pronomine demonstratiuo disp. præced. cap. vi. notauimus: atque ideo dicere non possumus, *nullus Deus*, *omnis Deus*, *aliquis Deus*, sic enim denotamus, plures esse Deos directe significatos eo nomine: at vero connotatis addere possumus aliqua quæcunque: dicere enim possumus, *Deus in aliqua persona generat*. In omni persona non generat, &c. quæ ex parte connotati est aliqua communis.

Hinc sequitur, ad veritatem illius propositionis affirmantis, *Deus generat*, satis esse, si distinctura in una persona generet: ut enim propositio affirmans de aliquo subiecto singulari sit vera, satis est, aliquo modo prædicatum ei conuenire, ut cum dicimus, *Petrus disputat*, aut *ambulat*, ut vera sit propositio, sufficit Petrum in aliquo loco disputare, aut ambulare, cum nullum sit signum distributivum pro omni loco: ad veritatem tamen illius negantis, *Deus non generat*, necesse est, Deum in nulla persona generare: particula enim negatiua, *non*, vim habet distribuendi. Et licet postposita termino communi non afficiat illum, nec distribuatur, sed tantum voces, quibus præponitur postposita tamē termino singulari, qualis est *Deus*, distribuit connotata illius, & negat prædicatum omni modo & ratione: quia terminus singularis est, non recipit aliquam diuisionem, sicut communis, Quare qui dicit, *Deus non generat*, ita non Deo negant generationem, ut ei omnino, ac proinde in omni persona eam neget. Sicut qui dicit, *Petrus non ambulat*, aut *non disputat*, significat in eodem loco aut tempore disputare, aut ambulare: ita igitur afficit prædicatum, ut omnino à subiecto illud remoueat. Nam si Deo in aliqua persona conuenit generare, quomodo verum erit non generare?

Hinc sequitur, hunc syllogismum non esse legitimum, *Filius non est Pater, Filius est Deus ergo*